

ВОЛИНСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

За єдину Українську Помісну
Православну Церкву!

Часопис
Волинської єпархії
Київського Патріархату

№ 2 (51) лютий 2009 р.

ВІД ВОЛИНИ – ДО ПРИДНІПРОВ'Я

Архімандрит Марк (Левків) – колишній жидичинський ігумен – став єпископом

1 лютого у патріаршому соборі Рівноапостольного князя Володимира звершено архієрейську висвяту колишнього ігумена Жидичинського монастиря Марка (Левківа). Уродженець Львівщини, який проходив духовне зростання на Волині, став єпископом Кіровоградським і Голованівським. Разом із Патріархом Київським і всієї Руси-України Філаретом отця Марка висвячували архієпископ Луцький і Волинський Михаїл і ще п'ятеро ієрархів.

Побувати на єпископській висвяті й підтримати свого співслужителя чи духовного наставника в Київ приїхала численна волинська громада. Серед них – священники Свято-Троїцького кафедрального собору Луцька, ченці Жидичинського Свято-Миколаївського і Луцького Замкового Свято-Архангельського монастирів – ті, хто разом з отцем Марком розпочинали нелегку відбудову Жидичинської обители, а також черниці з Володимирського монастиря Різдва Христового. Були на урочистостях і батьки, брати й сестри владика Марка.

***

Чернечий шлях єпископа Марка розпочався в Луцьку. Стати на нього він, Михайло Левків, вирішив ще при вступі до Волинської духовної семінарії. У першому інтерв'ю після постригу він згадував, що мама не дуже схвально поставилася до рішення сина, батько – з більшим розумінням. А особливо підтримувала бабусю. Одружувався не планував. Тому приймати рішення було нескладно. «Я не вважаю цей вибір відреченням від світу, а одним зі служінь Богові, яким можна принести багато користі й

іншим, і своїй душі, і Церкві». Митрополит Яків (попередній керуючий нашою єпархією), перш ніж погодитись постригати, мусив переконатися, чи справді готовий Михайло для несення монашого послуху. І 17 квітня 2003 року в нижньому храмі кафедрального собору єпископ тоді ще Чернігівський і Сумський Михаїл постриг Михайла Левківа у ченці. Владика Марк тепер каже: коли лежав навхрест на землі, відчув розчулення й присутність Господа. До постригу був цілком готовий. Страх і тривогу, невпевненість, чи правильно все робить, пережив кількома днями раніше. А в день постригу був переконаний у правильності свого вибору. Наступного дня висвячують на ієродиякона, а через день – на ієромонаха. Пройшло небагато часу – і на його долю випав перший нелегкий чернечий послух: отця Марка призначають намісником новоствореного Жидичинського монастиря (возведений у сан ігумена 13 жовтня 2007 року в Покровському соборі Ківерцево).

Монах – означає «один». Один-на-один із руїною, де між шибками шугає вітер, дощ і сніг не дають просохнути стінам, відривається цегла. Такий спадок радянського

Патріарх Філарет, архієпископ Михаїл та інші архієреї висвячують архімандрита Марка (Левківа) на єпископа. Світлина ієромонаха Якова (Мільяна)

щастя дістався молодому ченцеві. Безлика споруда будинку митрополита безжально дивилася йому в очі, наче намагаючись згасити молодечий запал і зламати його дух, який тільки-но почав формуватися.

Не змогла! Отець Марк швидко опанував собою і взявся за відродження святині. Допомогали семінаристи, послушники, які випробовували свою силу волі в холоді. Жили ледь не просто неба. Обігріти спальню

було дуже важко. Хворіли, але йшли вперед. Наполегливість отця Марка не дозволяла зупинитися, каже нинішній намісник отця Константин (Марченко). Заготовили дров, провели світло і створили невеличку церковцю. Там і молились, аби Бог дав сили вистояти і не впасти на шляху відродження Жидичинської святині. А згодом почали з'являтися й благодійники. Одні зголосилися (Закінчення на 3 стор.)

3 ЦЕРКОВНОГО КАЛЕНДАРЯ

26 лютого – благовірного князя Константина Острозького

Торік Помісний Собор Київського Патріархату приєднав до лику святих Константина Острозького, тож цього року благочестивий люд уперше відзначає день його молитовного спомину. За що ж він сподобився такої честі?

Константин Константинович, князь Острозький, народився 1527 року. Він жив у часи, коли Русь-Україна перебувала під владарюванням об'єднаної литовсько-польської держави – Речі Посполитої, у якій дедалі більше переважала роль поляків і Римо-Католицизму. Щоб перевести русичів-українців на свою мову і віру, держава настійно вживала різних заходів – ізброяних, і мирних, і беззаконних, і юридичних. Це врешті стало давати гіркі плоди. Українська еліта – магнати (з колишніх руських князів) та шляхта (з колишніх боярів) – рід за родом стали переходити на Католицизм, а відтак і на польську мову й культуру. На великій заваді цьому стояли князі Острозькі.

Яка то була знатна родина! Своє походження вона вела від самого Володимира Великого, мала серед предків багатьох видних діячів, навіть одного святого – преподобного чудотворця Феодора Острозького. Їхні землі – то була «держава в державі»: 80 міст (серед них – Острог, Володимир), 10 великих містечок, 2760 сіл... Серед посад і титулів князя – «староста Володимирський», «воєвода Київський». Велетнські прибутки (1 мільйон 200 тисяч золотих на рік), півторатисячне приватне військо робили Острозького однією із найвпливовіших постатей не тільки Речі Посполитої, а й усієї Східної

Європи. Такої сили боявся і сам король: якщо до інших магнатів звертався «твоя вірності», то до князя Константина – «Ваша світлосте». Та князь Константин і сам двічі кандидувався на королівський трон.

Але він хоч і мав успіхи в політиці та військовій справі, проте мало цікавився цим. Свої маєтності й зусилля спрямовував на оборону і розбудову Православ'я. А наша віра в ті часи перебувала у великому занедбанні. Вищих ієрархів призначав король із числа відданих йому багатіїв-мирян, тож вони, хоч і висвячені, вели зовсім світське, вельможне життя і нітрохи не дбали за Церкву. Чимало з нижчого духовенства і собі не відставало. Ні шкіл, ні друкованих книжок православних у нас не існувало зовсім. Не диво, що заможні батьки віддавали своїх синів до католицьких навчальних закладів, а виходили вони з них уже поляками і католиками. Були це також часи великого протистояння Католицизму й Протестантизму. Ксьондзи та пастори доводили українцям свою правоту з Бібліями в руках, а в православних не було не тільки друкованого Святого Письма, а й повного рукописного.

Усе це не давало спокою князеві-патріоту. Передусім він вирішив створити вищу школу в Україні. В Острозі його коштом було засновано й утримувано такий заклад. Кращі наукові сили з усієї Вітчизни і з-за кордону (аж із Греції та Північної Африки!) на запрошення князя згуртувалися в Острозі.

Навчання було поважне, як у кращих європейських університетах. І хоча король не дозволив офіційно називати цей виш академією, проте це був перший вищий навчальний заклад у всіх православних слов'ян. За півстоліття існування його випускники розійшлися по всіх усюдах, ширячи освіченість у нашому народі. За прикладом Острозької академії почали з'являтися інші навчальні заклади, зокрема в Києві та Львові.

Але найголовніша справа князя Острозького – в іншому. У нас не було повної Біблії. Були, звичайно, перекладені її частини, що вживаються на відправах, а от повної – не було. Ба більше: під однією обкладинкою не мали її навіть греки. Тому католики насміхалися: мовляв, православні самі не знають, у що вірять.

На ту пору в Україні перебував у вигнанні дякон Іван Федоров (тут він іменував себе Федоровичем): друкарство, що на той час було новою справою, у Московії вважали «диявольським ділом», тож майстер мусив емігрувати. Князь Острозький запросив його до себе, придбав обладнання, рідкісне тоді й надзвичайно дороге. Одночасно по всіх православних країнах посланці розшукували старі рукописи Божого Слова. В Острозі їх ретельно досліджували, звіряли, перекладали, апробували – для свого часу за останніми досягненнями богословської науки. І врешті-решт 1581 року Біблію було надруковано: як на ту епоху – великим на-

кладом, на найвищому поліграфічному рівні. Острозька Біблія і донині є в певному розумінні зразковим церковнослов'янським перекладом.

То була дуже коштовна справа, і не лише в плані духовному. Так ми вперше одержали повний православний текст Священного Писання, у достатній кількості примірників. Але ж скільки грошей усе це потребувало: зведення будинків для академії й друкарні, утримання їх, відрядження посланців, закупівля рукописів, заробітна плата для вечних і перекладачів!.. А ще ж були десятки інших духовних книг, було піклування про 620 церков і 20 монастирів на своїх землях, було відстоювання Православ'я політичними засобами. І все це князь Константин Острозький чинив своїм коштом. Доки жив князь, доти в його особі полонізатори й окатоличувачі бачили твердиню Православ'я, і наша віра, наша мова й культура опиралася, не здавалась.

...А міг би магнат витратити свої гроші, «як усі»: зводити все нові палаци, купувати ще і ще золочені карети й заморських рисаків без міри. Міг би відцуратися рідної мови й перекинутись у католики. Міг би – якби не почував себе сином України-Русі й сином Православ'я.

Нинішнім олігархам теж є на що потратити свої мільйони: ледь животіє українське православне книговидання, не має наша Церква своєї радіостанції, телеканалу, кіностудії... Їх мають інші, не ми. Але ми мали у своїй історії гідний приклад і промовляємо сьогодні: «Благовірний князю Константин Острозький, моли Бога за нас!»

Віктор ГРЕБЕНЮК

ХРОНІКА

У Володимирському районному деканаті

Протоієрей Микола Гінайло, настоятель парафій Покрови Богородиці в с. П'ятидні та Рівноапостольної Ольги в с. Хрипаліччі Володимирського районного деканату, взяв участь у заходах з нагоди чергової річниці Збройних сил України. 5 грудня він поблагословив гарнізон Володимира. Наступного дня, 6 грудня, священик побував у с. Лудин в обійсті Цицюків, де військовий комісар В. Бондарук разом із головою райради А. Оніщуком і депутатом облради С. Іванюком вручив матері військовослужбовця Т. Цицюка грамоту Президента України за зразкове виховання сина.

У капеланській службі

Волинський національний університет ім. Лесі Українки (ВНУ) – найбільший навчальний заклад нашого краю. Тому тут уже кілька років працює капелан – протоієрей Михайло Бучак. Зареєстровано і громаду, збираються кошти на вузівську каплицю Святої Софії – Премудрості Божої. Але отець Михайло не жде, доки її буде споруджено і доки до нього прийдуть парафіяни. Він їде до студентів сам. Буває на факультетах, проводить бесіди на теми, що цікавлять молодих.

Душпастир спілкувався з юними математиками на тему «Священики – люди не з цього світу?» Хоча це були студенти I–II курсів, тобто контингент менш активний, аніж старшокурсники, зустріч пройшла доволі жваво. Ще вдалішою виявилась розмова з молодими істориками (I–V курси) під час Тижня істфаку. Також панотець зустрівся з першокурсниками фізичного факультету.

Щоб належно вибудувати подальше служіння у ВНУ, о. Михайло розробив і розповсюдив двісті анкет. Священика цікавить, що саме чекає насамперед його паства: відправ (хоча б у пристосованому приміщенні), прощ, бесід, спільних переглядів і обговорення християнських матеріалів на електронних носіях тощо. Нині ж о. Михайло є членом ради з молодіжної політики ВНУ.

У Братстві

13 грудня, в день пам'яті свого небесного покровителя, Братство Апостола Андрія Первозваного (Луцьке Хрестовоздвиженське) провело в народному домі «Просвіта» благодійний вечір. Його мета – збір коштів для облаштування музею Братства. До організації заходу долучилися Волинське відділення Всеукраїнського об'єднання ветеранів, обласні осередки Ліги українських жінок та Союзу українок. На вечорі виступили відомі волинські артисти, хорові колективи, хори Волинської духовної семінарії та Центру християнського виховання дітей і молоді в Луцьку. Як повідомив епархіальній прес-службі учасник акції Андрій Когут, усього під час концерту в братську кружку зібрали близько 1000 грн. Кошти на наш час невеликі, але на даному етапі втілення задуманого стануть у великій пригоді.

У духовній консисторії

23 грудня канцлер епархії протоієрей Микола Цап взяв участь у презентації унікального видання «Від серця до серця. Волинь у поштовій листівці початку XX століття». Книга вийшла у видавництві «Ініціал». Колишній начальник Ягодинської митниці Віталій Кучман, краєзнавець і колекціонер Микола Дзей, журналістка Світлана Федонюк та колекціонер Віктор Літевич уклали видання, яке знайомить читача з історією Волині не сухими науковими розповідями, а давніми світлинами. Майже 500 поштів розповідають про населені пункти, їх розбудову та побут тогочасних волинян (найдавніша листівка – із зображенням Луцька – датована 1901 роком).

ВОЛИНСЬКІ ІКОНИ

Образ святителя Феодосія, архієпископа Чернігівського. Написано 1906 року на Афоні, походить із храму с. Погиньки Ковельського району. Матеріал: дерево, левкас (суміш клею і крейди для ґрунтування дерева), сусальне золото, олія. Техніка: олійний живопис, золочення. Зберігається в Музеї волинської ікони, нереставровано.

Святитель Феодосій, якого Церква вшановує 18 лютого, походить із задніпровських дворян Углицьких.

Закінчивши навчання, прийняв чернецтво: багато обдарована його душа прагнула духовних подвигів. Постриг прийняв у Києво-Печерській Лаврі з ім'ям Феодосій, на честь великого подвижника і першозасновника чернецтва на Русі Феодосія Печерського. Вище духовне начальство не могло не помітити освіченого, благочестивого і діяльного ченця, хоча він намагався віддатися молитвам. Митрополит Діонісій (Балабан) 1658 р. поставив його архідияконом Софійського собору в Києві. Потім його призначили намісником митрополічного кафедрального дому. Шукаючи усамітнення, згодом він поселився у віддаленому Крустицькому Батуринському монастирі, який був відомий строгим чернечим життям. Невдовзі його призначають ігуменом Корсунського монастиря на острові річки Рось.

1664 року мудрого управителя духовною обителлю переводять настоятелем знаменитого древнього Видубицького монастиря, який перед цим був спустошений. Монастир вимагав багато зусиль для внутрішнього і зовнішнього благоустрою. Але Феодосій з Божою допомогою відродив обитель до колишнього процвітання. Тут він улаштував прекрасний хор, що славився по всій Російській імперії. Але найбільшим трудом цього подвижника Христового було впорядкування чернечого життя й ут-

вердження духу високого подвижництва. На монастирських землях у Мозгірському повіті він засновує скит для тих, хто шукає повного усамітнення й аскетичного подвигу.

Унаслідок своєї праці Феодосій перетерпів багато кривд через наклепи заздрічників. У скрутні часи його підтримував тодішній керівник Київської митрополії архієпископ Чернігівський Лазар Баранович, його колишній учитель і ректор Київської Братської Богоявленської школи. Саме він, заручившись підтримкою гетьмана Мазепи, призначив його своїм наступником на митрополію і побажав, щоб ім'я Феодосія «написане було на Небесах». Під покровительством Мазепи Феодосій облаштував достойне життя Єлецького монастиря.

Це був період, коли Українська Церква формально вже підпорядковувалася Московському Патріархату, але ще не втратила фактичної самостійності завдяки своєму потужному, повнокровному організмові. 1692 року Лазар Баранович разом із гетьманом Мазепою звернулися до Москви з проханням рукопокласти Феодосія в єпископи.

Велика була радість для пастви, яка благоговійно любила і поважала Феодосія, побачити його в архієрейському сані.

5 лютого 1695 року великий світильник Української Церкви згас. Поховали його в Чернігівському Борисоглібському кафедральному соборі. Відразу ж після кончини Феодосій почав щиро молитися, щоб послати благодать тим, хто до нього молиться. Так, він зцілював від важкої недуги свого наступника по чернігівській кафедрі преосвященного Йоана. Він часто являвся хворим уві сні з настановами й повчаннями. Через 76 років після смерті його тіло виявили нетлінним.

**Лариса ОБУХОВИЧ,
художниця-реставраторка
Обласного краєзнавчого музею
Світлина Анатолія КВАСЮКА**

Велика частина поштів присвячена волинським храмам, чимало з яких перебудовано. Тож о. Микола Цап виступив консультантом: він допоміг з'ясувати, яка саме церква зображена, та подати коротку історію. Від імені єпископа Луцького і Волинського Михаїла за популяризацію волинських святинь канцлер вручив авторам книги благословенні грамоти.

Спом'янули Степана

22 грудня прес-секретар епархії протоієрей Віталій Собко, капелан Волинського національного університету ім. Лесі Українки протоієрей Михайло Бучак та голова Православного братства Апостола Андрія Первозваного (Луцького Хрестовоздвиженського) Андрій Бондарчук взяли участь у засіданні прес-клубу на тему «Як повернути Бандеру українцям». Захід відбувся в Луцькій міській раді з ініціативи її департаменту інформаційної політики та інформаційно-аналітичного центру «Луцьк». Окрім священиків, це питання обговорювали науковці, педагоги, чиновники, письменники, журналісти, активна молодь. Під час засідання о. Віталій наголосив на необхідності системного підходу до просування важливих для українців питань, зазначивши: для успішної реалізації проєктів національної ідеї конче треба залучати фахівців. Стосовно сторіччя провідника ОУН, о. Михайло підкреслив, що відзначити цю дату слід без чиновницького формалізму.

26 грудня у міській раді Володимира відбулась урочиста академія з нагоди століття від дня народження С. Бандери. З-поміж багатьох промовців примітним був виступ протоієрея Миколи Гінайло, настоятеля громад Покрови Пресвятої Богородиці у с. П'ятидні та Рівноапостольної княгині Ольги в с. Хрипаліччі Володимирського районного деканату. Душпастир виголосив змістовний реферат.

29 грудня у луцькому народному домі «Просвіта» пройшов такий же захід. Єпископ Михаїл та старший капелан епархії протоієрей Олександр Безкорований відслужили літію по загиблих і виголосили многоліття живим.

У Ковельському районному деканаті

На Ковельщині перебував ковчег із частинкою мощей святителя Миколая Чудотворця, який передали з луцького кафедрального собору. Першим храмом, куди прибула реліквія, стала Юріївська церква у с. Дубова (настоятель – декан протоієрей Іван Бонис). До неї панотці й вірні пронесли святощі хресним ходом через усе село. В акафісті св. Миколаєві взяли участь усі священики благочиння. Серед численних мирян, які того дня молились у храмі, був і голова сільради Павло Безека.

Надалі чудотворні моці таким же чином побували у двадцяти церквах деканату. Повсюди, навіть там, де релігійність назагал невисока, до реліквії приступало дуже багато людей. Було відправлено акафісти, молебні, виголошено проповіді.

Одним з останніх пунктів перебування ковчегу з мощами угодника Божого Миколая на Ковельщині стало селище Люблинець. Тут є громади обох Патріархатів, але парафія УПЦ КП, яку очолює священик Степан Старевич, досі не мала де молитися. Тож доки зводиться великий храм, споруджено каплицю Великомученика й цілителя Пантелеймона. 14 грудня чин малого освячення за благословінням єпископа Луцького і Волинського Михаїла відслужив районний декан о. Іван.

Особливо треба зазначити, що повсюди, де є громади УПЦ МП, її прихильники у чималій кількості були біля святощів разом з нашими парафіянами. Це ще одне свідчення покращення

ВІДПОВІДЬ БОГОСЛОВА

ЧАСТІШЕ. ЯКОМОГА ЧАСТІШЕ

Треба повертатися до давньої традиції прийняття таїнства Причастя

Запитання

Чи можна часто ходити до Святого Причастя, бо деякі священники кажуть, що це гріх?

Відповідає

протоієрей Михайло Бучак

На підтримку частого причащення висловлено багато авторитетних думок. Святій Никодим Святгорець, наприклад, присвятив цьому цілу книгу, що так і називається: «Про часте прийняття пречистих Таїн Христових». Спираючись на Писання, отців і богослужбову традицію, він говорить: «Дехто наполягає, кажучи, що святе Причастя є річчю страшною, і, щоб приймати його, життя людини повинно бути святым, досконалим і ангельським». Але людина стає гідною Причастя тільки... причащаючись. Тому що ми не можемо перемогти свої гріхи й очистити від них душу без споживання Тіла і Крові Христових. І, перемагаючи їх із Божою допомогою, що подається нам у Євхаристії, ми стаємо все більше гідними цієї Євхаристії. Ті ж, хто не причащається часто, потрапляють у замкнуте коло: вони не причащаються, тому

що вважають себе негідними, і тим самим усе більше і більше стають негідними, тому що все більше і більше переможено своїми пристрастями.

У наш час причащаються здебільшого один-чотири рази на рік, причому цей звичай настільки вкоренився, що тим, хто причащаються частіше, доводиться вислуховувати зауваження і повчання: приступати так часто до причастя Святого Тіла і Крові Христових нібито не можна, бо цим ми, мовляв, не тільки зневажаємо велику святість Причастя, але й, звикаючи до таїнства, не відчуваємо його значення.

Праведний Іоан Кронштадтський говорить: Міркування щодо «шкідливості» частого Причастя подібні до того, коли б хто-небудь сказав: «Не могу митися щодня, я повинен ходити брудний, щоб ґрунтовно приготуватися до миття. Мені буде незручно, коли буду постійно чистим».

«Багато хто причащається чотири рази на рік, дехто тричі, а декотрі один раз, думаючи, що негідні причащатися частіше. Нерозумні! Той, хто негідний причащатися щонеділі чи раз на місяць, тим більше негідний підходити до Чаші раз на чотири місяці чи на рік,

тому що гріхів за чотири місяці чи за рік більше, ніж за тиждень чи місяць, і вони роблять таку людину більш негідною», – ось яку відповідь дає противникам частішого причащення старець Філофій (Зервакос).

Святитель Іоан Золотоустий висловлював суворі зауваження тим, хто був присутній на Божественній Літургії і не причащався: «Запрошений на святковий обід зневажає господаря, якщо сяде обідати і не скуштує зготовленого... Ось запитаю я тебе, людино: чи відчуваєш ти духовний голод і спрагу, щоб спожити надприродний колос і зерно, Чудо Життя, Тіло і Кров Христа Життєдавця, істинного Небесного Хліба, що подає світові життя? Якщо не відчуваєш цього спасительного голоду, то значить, ти духовно мертвий. Людина, що починає одужувати або здорова, звичайно відчуває голод і спрагу». Тому в ранні часи Християнства тих, хто не причащався без поважної причини, відлучали від Церкви.

У молитві «Отче наш» ми просимо про щоденне дарування нам «хліба насущного». Згідно з тлумаченням багатьох отців Церкви, під цими словами не слід розуміти лише харчовий продукт. Так, святий Кипріан пише:

«Хлібом нашим ми називаємо Христа, тому що Він є Хліб тих, хто споживає Тіло Його... Хліб же цей ми просимо давати кожного дня, коли в храмі пробуємо і Євхаристію як їжу спасіння приймаємо».

Сам Христос звертається до нас: «Істинно, істинно кажу вам: якщо не будете споживати Плоті Сина Людського і не питимете Його Крові, то не будете мати життя в собі» (Ін. 6:53).

«Я люблю Тебе, Господи, а тому хочу якомога частіше пробувати в єднанні з Тобою у святому Причасті. Я не гідний Твоєї Любові, але щиро бажаю її. Через Святе Причастя пробуй у мені, Господи, зміною мене і веди дорогою спасіння. Амінь», – ось голос волаючого в духовній пустелі XXI ст., де життєдайним джерелом є Причастя Тіла і Крові Христових.

Бажаєте одержати відповідь православного богослова на Ваші запитання? Надсилайте їх до редакції на адресу: 43025 Луцьк, Градний узвіз, 1 або телефонуйте – (0332) 72-21-82.

СВЯЩЕНИЧІЙ ШЛЯХ

ВІД ВОЛИНИ – ДО ПРИДНІПРОВ'Я

Архімандрит Марк (Левків) – колишній жидичинський ігумен – став єпископом

(Закінчення. Початок на 1 стор.)

посприяли в підведенні води, інші – газу. Крок за кроком життя в монастирі потрохи налагоджувалося.

Коли ігумена Марка владика Михаїл призначив секретарем консисторії, ченці вже мали фундамент подальшого розвитку своєї обители. Згодом отець став секретарем Патріарха; Святійший підніс його до сану архімандрита, а Священний Синод прийняв рішення висвятити на архієрея...

***

Напередодні хіротонії, на Всенічній 31 січня, відбулося наречення архімандрита Марка на Кіровоградського єпископа. Тоді він пообіцяв:

– Монахом не перестаю бути, і чернецю клубка не скидаю, і на майбутнє завжди буду старатися дотримуватися даних при постригу євангельських обітниць. Допоможи мені, Господи, смиренно прийняти єпископство як Твою святу волю, дай мудрості та сили для несення цього послуху, навчи мене вірити, надіятись і любити.

Зранку в неділю у Володимирському соборі Києва людно. О пів на десяту священники зустрічають Патріарха. Після облачення зі словами «Виводиться боголюбивий обраний та утверджений архімандрит Марк хіротонізується на єпископа богоспаємого міста Кіровограда» отець у супроводі священнослужителів виходить із вітаря й стає за амвоном на сповідання віри. Перед нареченням – Патріарх і шестеро архієреїв. Предстоятель тричі запитує: «Чого прийшов сюди?», а потім – «Як віруєш ти?». Марк відповідає, що хоче бути єпископом, читає «Символ віри», щоразу на крок наближаючись до собору архієпископів. А третього разу складає обітницю бути вірним апостольській вірі, святому Православ'ю і рідній Церкві. Патріарх тричі благословляє. Після того архімандрит підходить за благословенням до інших єпископів. Лунає многоліття. Отець Марк повертається у вітар.

Триває Літургія. Остання для нього як для священника. Після співу Трисвятого в білій одежі підводять до престолу. Він стає на коліна, схиляє голову на престіл. Патрі-

арх Філарет кладе на голову Марка Євангеліє, ієрархи покладають праві руки. Святійший читає висвячувальну молитву. Після цього, виголосивши «Аксіос», що означає «Достойний», з іншими архієреями благословляє єпископські ризи, які й одягають на новосвяченого. Наприкінці Патріарх посеред собору в присутності мирян вітає нового владика і вручає йому жезл – символ влади.

– Деякі єпископи думають, що з одержання архієрейської влади вони вже вільні від чернечих обітниць, і не провадять чернецюго способу життя. Затьмарені архієрейською владою і славою, вони забувають, що ченці дають обітницю Богу на все життя, – сказав Патріарх. – Тому кожен архієрей повинен пам'ятати, що він насамперед – чернець, а потім – архієрей. На архієрейство треба дивитись як на послух Церкви, яка наклала на тебе обов'язки єпископа. Архієрей, як і кожен чернець, повинен зрікатися своєї волі. Недбалість архієрея про чернечі обітницю робить єпископа свавільним і спокушає його творити свою волю. Єпископ по-

винен творити не свою волю, а старанно виконувати свої архієрейські обов'язки. Свавільний єпископ рано чи пізно перестав бути послухним Церкві. А ми знаємо, що Господь наш Ісус Христос навіть про Себе сказав, що Він прийшов творити не Свою волю, а волю Отця, Який послав Його. Тому єпископ виконує свої чернечі обітницю, коли він послухний Церкві як простий чернець... Кіровоградська єпархія бідна і наполовину зруйнована, але ти не засмучуйся цим. Працюй з усіх сил, відправляй Богослужіння, не лінуючись, проповідуй, керуй, будуй; і Господь, бачачи твою ревність, допоможе Своєю благодаттю. Іди в мирі на твоє майбутнє архієрейське служіння з упованням на допомогу Божу, – настановляв Святійший... – Благослови твоїм першим архієрейським благословенням народ Божий, який своєю молитвою брав участь у твоїй архієрейській хіротонії.

Владика Марк залишається на кафедрі й уперше благословляє паству.

Андрій ГНАТЮК

ХРОНІКА

Різдвяні події

7 січня єпископ Луцький і Волинський Михаїл очолив святкове Богослужіння з нагоди Різдва Христового у Троїцькому кафедральному соборі. З ним співслужили декан протоієрей Микола Нецкар, ректор Волинської духовної семінарії протоієрей Ігор Швець, соборне духовенство. На відправі, яку в прямому ефірі транслювало обласне телебачення і повторило ввечері, побувало багато мирян, серед яких були голова облдержадміністрації Микола Романюк і луцький міський голова Богдан Шиба.

8 січня владика розділив різдвяну радість у володимирському соборі Різдва Христового. Під час урочистої Літургії з архієреєм молились міський декан протоієрей Юрій Пилипець, районний декан протоієрей Євген Шевчук, настоятель собору протоієрей Микола Удуд, настоятелька місцевого монастиря Різдва Христового ігумена Марія (Ігнатенко). Серед мирян молилися голова районної ради Андрій Оніщук, голова райдержадміністрації Юрій Михалець. Жертводавці подарували рідній церкві нові євхаристійний набір, Євангеліє, напрестольний хрест.

9 січня, у день апостола, першомученика й архідиякона Стефана, владика звершив Службу Божу в нововолинському храмі Святого Духа, де настоятелем декан протоієрей Стефан Фультмес. Після відправи архієрей освятив дзвони, закуплені міською радою на гроші, виручені від продажу пам'ятника Леніну. Від імені Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета преосвящений нагородив міського голову Віктора Сапожнікова орденом Святителя Миколая Чудотворця за працю на благо Христової Церкви. Серед численних молільників цього дня були постійні добродійники парафії: депутати обласної ради Віталій Бадзюнь, міської ради Микола Ковбасюк, підприємець Валентина Степук.

11 січня єпископ Михаїл і архієрейський хор «Оранта» (керівник Василь Мойсіюк) долучилися до етнофестивалю «Різдво у волинській родині» та громадської акції «Засвіти свою зорю».

14 січня старший капелан єпархії протоієрей Олександр Безкоровайний на запрошення греко-католицького монастиря Святителя Василя Великого у Луцьку відвідав їхній храм із нагоди престольного празника

і передав ченцям та іншим учасникам Богослужіння вітання єпископа Луцького і Волинського Михаїла.

15–16 січня відбувся черговий різдвяний телерадіомарафон «Бог багатий милосердям» – спільний благодійний проєкт Волинської ради Церков, облдержадміністрації, облради й Волинського телебачення. Протягом двох днів у прямому ефірі транслювали виступи церковних творчих колективів і збирали пожертви на потреби дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування. Від Київського Патріархату виступили: хор луцької парафії Святителя Феодосія Чернігівського, члени молодіжного братства Преподобного Миколи-Святоші, князя Луцького (які поставили вертеп), сімейне тріо протоієрея Святослава Ньюн з Головна Любомльського деканату, а також народний хор «Червона калина» будинку культури с. Крупа Луцького районного деканату.

16 січня у храмі Успіння Пресвятої Богородиці с. Гаразджа Луцького районного деканату за починання його настоятеля протоієрея Михайла Оніщука відбувся благодійний концерт різдвяних пісне-

співів. Зокрема, колядували духовенство кафедрального Троїцького собору на чолі з єпископом Михаїлом та хор священнослужителів Дубенського благочиння Рівненської єпархії. Було зібрано 7 тис. грн пожертв, із яких 3 тис. передано дітям-сиротам та інвалідам, а 4 тис. – на лікування Андрія Найка, тяжкохворої дитини із с. Піддубці.

19 січня, на Богоявлення (Йордань), владика Михаїл, декан кафедрального собору Святої Трійці протоієрей Микола Нецкар та інші священнослужителі звершили щорічне велике освячення води на річці Стир. Після хресного ходу, до якого долучилися багато мирян, владика з човна тричі занурив хрест у води Стиру. З берега, як і вдавнину, стріляли гармати. Першим скупався в йорданській воді луцький міський голова Богдан Шиба. Того ж дня архієрей освятив воду на подвір'ї Луцького водоканалу, вітаючи зі святом директора Івана Корчука та його працівників.

Протоієрей Віталій СОБКО,
Віктор ГРЕБЕНЮК

ХРОНІКА

міжправославної ситуації на Волині.

Знакові імпрези

18 грудня в бібліотеці Волинського національного університету ім. Лесі Українки відбулися заходи за участю єпископа Михаїла, ректора духовної семінарії протоієрея Ігоря Швеця та капелана університету протоієрея Михайла Бучака. Тут відкрили X фотовиставку газети «День» та презентували книгу Джеймса Мейса «Ваші мертві вибрали мене» (про Голodomор).

Відтак владика Михаїл став учасником інавгурації Інституту Польщі, який діятиме при цьому виші. Інститут Польщі об'єднує діячів науки й культури для досліджень, налагодження зв'язків з освітніми, науковими та культурно-просвітницькими установами Польщі й України. Учасники зібрання обрали преосвященного до складу керівного органу інституту.

Миколаївські новини

19 грудня, у день молитовного спомину покровителя Луцька – святителя Миколая, архієпископа Мир Лікійських, чудотворця, єпископа Михаїл у співслужінні з канцлером єпархії протоієреєм Миколою Цапом, обласним і міським деканом протоієреєм Іваном Семенюком, настоятелем парафії протоієреєм Миколою Гоєм, іншими священнослужителями відправив Божественну Літургію в Миколаївському храмі міста.

Того ж дня духовенство та парафіяни кафедрального собору на чолі з деканом протоієреєм Миколою Нецаром, прославивши після урочистої Служби Божої святого перед ковчегом із частинкою його мощей, рушили хресним ходом до майдану, що біля міської ради. Там перед пам'ятником святителю відправили молебень, до якого долучився луцький міський голова Б. Шиба.

А старший капелан єпархії протоієрей Олександр Безкоровайний з іншими панотцями 19 грудня відправив Службу Божу у Волинському територіальному дитячому медичному об'єднанні. Священик був бажаним гостем на Миколая і в обласній громадській організації «Українське реєстрове козацтво». Зустріч відбулась у Волинському інституті розвитку людини Міжнародного університету «Україна». Душпастир привітав козаків зі святом і закликав цих аматорів історичної реконструкції наслідувати давніх українських лицарів у відданості Православ'ю. Вони ж обрали о. Олександра своїм капеланом.

Традиційно на цей празник у багатьох парафіях відбуваються добродійні заходи. Наприклад, настоятель Миколаївської громади Луцького районного деканату (с. Городище-1) священник Богдан Лисак після Служби Божої й акафіста чудотворцеві Миколаю відвідав разом із депутатом місцевої ради Миколою Левчуком дитячий садок у сусідньому с. Бабів, привітав малюків і вихователів, роздав дітям подарунки.

В обласному центрі соціальної реабілітації дітей-інвалідів відбувся благодійний концерт із нагоди свята Миколая. Захід провели за сприяння луцької парафії Благовіщення Пресвятої Богородиці (настоятель священник Микола Савчук), Молодіжного православного братства Преподобного Миколи-Святоші, князя Луцького, обласного благочинного фонду Миколи Яручика. Під час добродійного вечора о. Микола помазав усіх присутніх миром з ікони святителя Луки Кримського, дітлахи подивилися лялькову виставу – казку про рукавичку св. Миколая. У подяку за подарунки вихованці центру заспівали про святого.

Поблагословили добре діло

19 грудня єпископ Луцький і Волинський Михаїл, декан Троїцького кафедрального собору протоієрей Микола Нецар, капелан обласної клінічної лікарні

КАПЕЛАНСТВО

Задля майбутнього

6–7 грудня в Полтавському інституті психологічної педагогічної освіти відбувся Третій всеукраїнський форум керівників молодіжного православного руху «Сучасний стан та шляхи розвитку православних молодіжних організацій». З'їзд очолював голова синодального управління у справах молоді єпископ Полтавський і Кременчуцький Федір (випускник Волинської духовної семінарії). Нашу єпархію представляв капелан інституту ім. В. Липинського МАУП протоієрей Віктор Михалевич.

Хоча хлопців і дівчат тепер у храмах не мало, проте воцерковлення юних могло б відбуватися куди краще, якби Церква як організаційна структура пропонувала відповідні форми і засоби людям цього віку. Обговорити проблеми та поділитися досвідом і зібратися духовні наставники юнацтва. Отець Віктор ознайомив присутніх зі своїми набутками та подав чимало цікавих задумок. Школярам нема часу читати Святе Письмо? Для цього запропонуємо їм Біблію

на електронних носіях, які можна слухати через плеєр, ідучи на уроки. Студентам ніколи погортати творіння святих отців? Відповідні цитати треба вміщувати на найпопулярніших сайтах. Немає чим зайнятися на канікулах? Слід створювати літні й зимові православні табори: тематичні – для більш підготовлених, відпочинкові – для всіх, навіть неоохрещених. А ще відеофільми, яких тепер на духовну тематику є чимало, а ще всеукраїнські молитовні заходи через електронну пошту, а ще школи християнського подружжя при молодіжних братствах та каплицях у вишах... Головне ж у цій роботі – системність, постійність і дохідливість.

Саме цим відзначається праця на Божій ниві протоієрея Віктора Михалевича, якого Церква заохочує до подальшої плідної роботи з молоддю: на Форумі душпастирю було вручено патріаршу благословенну грамоту.

Віктор ГРЕБЕНЮК

МИСТЕЦТВО

«Зер гут, Україна!»

До успіхів архієрейського хору «Оронта» звикли всі. Скільки конкурсів, скільки фестивалів, скільки нагород здвусь! У Німеччині хористи теж були вже тричі. І ось четверте відвідання цієї країни. Ганновер, Бад-Зальцфлен, Герфорт, Целле, Беліфельд – великі й малі міста, наче в калейдоскопі. Храми, клуби, концертні зали – по кілька виступів щодня, з 29 листопада по 9 грудня, – усього понад двадцять концертів. У Західній Європі вже панував передріздвяний настрій,

тому до репертуару було включено різдвяні піснеспіви та інші духовні твори.

У Німеччині загалом небагато знають про нашу Батьківщину, тож гастролі «Оронта» додали позитиву в образ України. Не будемо хвалити самі, ось що пише німецька преса (переклад Олександра Міщук).

«Ландесцайтунг»: «Солодше дзвони ніколи не звучали, як недільного вечора і церкви в Зільбаху. Так, як співав цю

класичну різдвяну пісню хор «Оронта» із Луцька, з України, такого в цих краях ще не чули... Співали так чисто, що це була просто світла радість слухати їх. Хор був наприкінці зворушений, коли всі піднялись із місць і голосно просили пісню „на біс“».

«Ліппе актуель»: «Як різнобарвним був репертуар хору, так багатогранно звучали пісні концерту... Вокальні тонкощі у різноманітних творах, які у великих хорів часто зовсім не прослуховуються, були тут присутніми і відчувались аж до останнього ряду сидінь... Справжня радість для кожного любителя хорової музики!»

Поїздкою опікувалася спілка «Мости в Україну», заснована німецькими ветеранами Другої світової війни, які воювали на наших землях. «Спаси, Господи» каже «Оронта» і їм, і нашому владіці Михаїлу, і облдержадміністрації (М. Романюк) та обласній раді (А. Грицюк), власникові та працівникам транспортної фірми «Строк-тур». А ще всім вдячним слухачам і ...лучанам, які з нетерпінням чекали повернення улюбленого хору на рідні землі й зустріли його в кафедральному соборі Святої Трійці молитвою та многоліттям.

Віктор ГРЕБЕНЮК
Світлина з архіву хору «Оронта»

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ

Заслужив на вічну пам'ять

Хочемо повернутися думкою до святкування 230-річчя Свято-Параскевської церкви в селі Милятин Іваничівського деканату.

Приємно було нашій родині читати у «Волинських єпархіяльних відомостях» (№ 11–12 за 2008 р.) публікацію «Міцні мурі – міцна віра» про нашу церкву, до якої ми ходили, в якій вирости, яка святкувала свій ювілей, у якій вірою і правдою правив наш дідусь. Протоієрей Никифор Олійчук із 1942 року по 1977-й (це майже 35 літ) був настоятелем церкви Святої Параскеви в Милятині.

Найтяжчі часи випали на долю нашого дідуса. Він виконував обов'язки священника на окупованій німцями території. Під час війни згоріла хата, загинули в концтаборах двоє старших синів. Сім'я пішла жити в комірне, потім – у порожню єврейську хатину. Коли ж настав час комуністичного терору, з неї вигнали. Родина зайняла іншу вільну хатину і просила, щоб сільська рада продала, але їм відмовили. Нам страшно було признатися, що наш дідусь – священник, що він розумний, освічений, чесний, добрий, чуйний, справедливий. Має всі церковні нагороди. Податки стали перевищувати дохід. Церкві загрожувало закриття. Дідусеві пропонували

багатші парафії, але він відмовлявся, хоча одержував у 70-ті роки 50 карбованців на місяць.

Старші люди з великою вдячністю згадують свого настоятеля протоієрея Никифора і кажуть, що завдяки йому церква збереглася. Коли дідусь зарахували за штат, люди плакали.

Після смерті дружини (1982 р.) о. Никифор проживав у сім'ї дочки в Нововолинську. Парафіяни приїжджали його провідувати. Приїжджав і новий настоятель о. Василій.

А 21 лютого 1986 року земне життя нашого дідуса скінчилося. Коли тіло покійного везли на поховання в Милятин, настоятель з парафіянами хресним ходом вийшли на початок села, щоб провести в останню путь свого духовного наставника.

Ми пишаємося нашим дорогим дідусем і нехай громада й надалі не забуває його в молитвах.

Від родини – Віра КУХТА,
внучка протоієрея Никифора Олійчука

Від редакції. Просимо вибачення у рідних о. Никифора, що в статті «Міцні мурі – міцна віра» не було згадки про цього подвижника через відсутність інформації.

священик Назар Бабій взяли участь у відкритті відділення судинної хірургії цього медичного закладу після капітального ремонту і реконструкції. Преосвященний окропив новий підрозділ освяченою водою, виголосив душпастирське слово.

У Ківерецькому деканаті

21 грудня владика Михаїл освятив місце під храм Великомучениці Варвари в с. Нєбіжка. З ним співслужили декан протоієрей Олег Ткачусь, настоятель парафії священник Роман Мойсей, інші священнослужителі.

У Маневіцькому деканаті

28 грудня Свято-Миколаївська парафія в Колках зустріла вогонь із Віфлеєма. Його доправили члени місцевої станиці «Пласту», які в свою чергу отримали цей племін на українсько-польському кордоні під час своєрідної естафети: вогник із міста, де народився Христос, запаливали від країни до країни, від ґнотика до ґнотика. Настоятель цієї парафії священник Андрій Закидальський (декан) подякував скаутам і побажав їм духовного зростання задля утвердження Христової Церкви, на радість батькам.

Боже, єднай Україну!

22 січня ректор Волинської духовної семінарії протоієрей Ігор Швець, її секретар протоієрей Ігор Скиба і старший капелан єпархії протоієрей Олександр Безкоровайний взяли участь в урочистостях з нагоди Дня Соборності України та 90-річчя Акта злуки УНР і ЗУНР, що відбулися в обласному академічному муздрамтеатрі ім. Т. Шевченка.

Цього дня до святкування дати в деканатах долучилися й інші священнослужителі. Зокрема, у Камені-Каширському декан протоієрей Володимир Мицько відкрив зібрання молитвою за Україну й вітальним словом, зазначивши: 90 років тому наші землі було об'єднано територіально, а сьогодні ми повинні просити у Бога об'єднання духовного й робити для цього все можливе.

У Володимирі таку ж місію цього святкового дня виконав настоятель парафій Покрови Пресвятої Богородиці в с. П'ятинді та Рівноапостольної княгині Ольги в с. Хрипаличі протоієрей Микола Гінайло, взявши участь в урочистій академії. Міський голова вручив о. Миколі письмову подяку за розбудову Церкви і держави.

Вічна пам'ять і вічний приклад

29 січня Україна вшанувала героїв – трьохсот студентів та їхніх наставників, які 1918 р. поблизу залізничної станції Крути під Києвом ціною свого життя призупинили наступ більшовицьких військ, давши можливість уряду евакуюватися. Цього дня в Луцьку відбулися дві події пам'яті тих звитяжців – панахиди за убієнними та мітинги: на Київському майдані біля символічної каплиці та на вулиці Героїв Крут біля кургану з хрестом.

«Цілий світ знає подвиг трьохсот спартанців під Термопілами, бо греки подбали про їхню гучну славу. Та слава багато століть наставляє юнаків по всіх країнах на самовіддане служіння вітчизні, – сказав у проповіді на Київському майдані клірик кафедрального собору Святої Трійці протоієрей Володимир Подолець. – А не менш доблесний подвиг наших героїв далеко не всі знають навіть в Україні. Він же є прикладом того, що кожен має виконувати свій обов'язок, і на ньому повинна виховуватися юнь, як і на прикладі спартанців». Отець Володимир, старший капелан єпархії протоієрей Олександр Безкоровайний та інші соборні священнослужителі відправили заупокійну молитву за наших лицарів.

Другу зі згаданих панахид очолив обласний і луцький міський декан протоієрей Іван Семенюк.

Віктор ГРЕБЕНЮК,
прот. Віталій СОБКО, Андрій ГНАТЮК

КРИК ДУШІ

Тися, юначе, своїм молодецтвом, а серце твоє нехай буде веселе за днів молодощів твоїх! І ходи ти дорогами серця свого й видінням очей своїх, але знай, що за все це впровадить тебе Бог до суду! (Екл. 11:9)

День Валентина! Схоже, що веселішого дня в році для «учащівся» немає і бути не може. Починаючи з переддня, «ініціативні групи» зайняті останніми приготуваннями – закупками до торжества... Валентинки валентинками, але святкування зводиться до «нормальної паляни», а в розширеному форматі додаються «пляски до упаду» (інтимні сторони торжества не зачіпаємо з етичних міркувань). Свято як-не-як, тож відсвяткувати потрібно по повній!

Схоже трактування подій комусь може здатись надутим, але ми спробували відобразити те, що є не кругом і не у всіх, але ПЕРЕВАЖНО. Та й, зрештою, не ходу «святкувань» присвячена публікація. А людям, які в міру свого виховання, духовного досвіду, загальноприйнятих норм моралі з однієї сторони – не згідні з таким ходом веселощів, а з іншої – бояться здатись білою вороною, заявивши відверто про свою незгоду. Особливо, якщо їм таки потрапило на очі якесь із численних роз'яснень священників: до цього празничка ніякий святий Валентин не причетний. Пра-

ТИ МОЛОДИЙ? ТО ЧИ НЕ ПРО ТЕБЕ ЦЕ? Знову гряде нібито свято: нібито Святого Валентина. Знов горілка рікою

ведників з таким ім'ям було кілька, проте ні в православному, ні в католицькому календарях день їхнього спомину на цю дату не припадає. І в їхньому житті не було епізодів із «таємним вінчанням закоханих». День Валентина – це язичницьке свято західних народів, роздмухане продавцями, аби втюхати вам залежаний крам.

Незважаючи на усі наші глибинні релігійні переконання, питання «ЩО РОБИТИ?» у таких випадках лишається актуальним. Маючи розмову на цю тему з молодими вірянами, довелося зробити невітні висновки. Переважна більшість юних православних не лише бувають на таких гульбищах, але врозріз із власним сумлінням беруть у них найактивнішу участь. Питання «міри» у вживанні спиртних напоїв у кожного також різне. Хтось розраховує, що порушення цієї «міри» можна дуже легко виправити на Сповіді, інші вважають, що перебір не є гріхом,

якщо при цьому ти «не начудив». Майже всі заявляють, що пити можна, інакше свято буде невдалим.

Звичайне задушевне спілкування, насолода від споглядання чудових краєвидів, формування дорослих пріоритетів життя чомусь у тверезому стані стали неможливими. А от будучи під мухою – все стає набагато простішим. Тоді і «дружба» міцніша, і «любов» без комплексів.

Біда, одним словом... Чи лише розвести руками, чи спробувати змінити дійсність? Почати ці зміни найперше в собі, і лише тоді, оперуючи прикладом власного життя, явити молодим альтернативу. Життям, наповненим живою вірою, незрадливою надією, справжньою любов'ю. Усе дуже просто. Кожен з нас у певні періоди має якісь негаразди. І скільки б ми не заливали їх спиртним чи не знімали стреси якимись тренінгами, полегшення не

приходить або ж воно нетривале. І лише людина з твердим упованням, вірою у всемогутню десницю Божу переносить те, що в людських очах видається таким неймовірним. Лише серце, наповнене світлом віри і Христовою любов'ю, здатне не образитись там, де ображають, простягнути руку тому, хто до того плював у твій бік. Лише практичне життя за законом Божим робить людину справжньою, надійною і вірною. А хіба ж не цього шукає не лише молодь, а й кожна людина? І поки ми не покажемо їм такого православ'я в собі, вони будуть звертатись до альтернатив світу цього, скуповуватимуть усе спритне напередодні будь-якого свята, та й не тільки свята. Вони напиватимуться і вестимуть розгульне життя, аби хоча б краєчком свого єства відчуті «любов, дружбу і тому подібне». Як не в «день святого Валентина», то на хеловін, як не на честь зарплати, то в «першу п'ятницю на тиждні»...

Знаймо: наша байдужа бездіяльність ЗЛОЧИННА! Ми відповідатимемо за кожну загублену душу, яка, можливо, через нас не знайшла правдивого, православного шляху.

**Ієромонах Константин (МАРЧЕНКО),
намісник монастиря Святителя
Миколая Чудотворця в с. Жидичин
Ківерецького деканату
Ілюстрація Ольги ЖУРБИ**

ВАРТО ЗНАТИ

На раді Церков

15 грудня в облдержадміністрації відбулося чергове засідання Волинської ради Церков (ВРЦ) за участі представників релігійних організацій, голови адміністрації Миколи Романюка та заступника голови облради Бориса Загреви. На ньому було порушено низку важливих питань. Зокрема, обговорено проблему абортів в Україні, стан виконання програми паспортизації об'єктів культурної спадщини в області. За першим питанням ухвалено звернення до центральної та обласної влади (текст подаємо окремо у вкладці до обласних очільників).

Активну позицію на цьому зібранні зайняв Київський Патріархат (із благословіння єпископа Луцького і Волинського Михаїла його представляв прес-секретар єпархії протоієрей Віталій Собко). Зокрема, було зазначено: ще 18 червня ВРЦ заслухала звіт управління освіти і науки облдержадміністрації щодо запровадження системного вивчення «Основ християнської етики» у навчальних закладах області. Однак, на жаль, висловлені на тодішньому засіданні пропозиції не стали предметом опрацювання робочої групи ВРЦ. Тим часом в Україні загалом, а у Волинській області зокрема християнська етика впроваджується незадовільно. Досі ця дисципліна є не обов'язковою в загальноосвітніх школах (не кажучи вже про дитячі садки або вищі навчальні заклади), викладається не у всіх класах, неналежно забезпечується кадрово й фінансово. Процес гальмує Міністерство освіти і науки. Інколи предмет викладається атеїстами, неоязичниками та іншими нехристиянами; інколи до викладання не

допускаються священнослужителі, які мають відповідну педагогічну освіту й готові робити це незаангажовано. У зв'язку з цим о. Віталій запропонував раді зобов'язати робочу групу ВРЦ підготувати звернення до центральної та обласної влади щодо викладання християнської етики. Пропозиція було одно-сторонньо схвалено.

На цьому ж засіданні представник УПЦ КП нагадав учасникам, що 23 грудня 2005 року більшість Церков, які входять до ВРЦ, прийняла Звернення щодо святкування неділі. Наголошувалося, що кожен християнин, згідно з Законом Божим, зобов'язаний належно відзначити День Господній. Але багато охрещених волинян забули четверту Божу заповідь, тому в наших містах і селах у неділю на повну силу працюють ринки і торгові центри, школярі й студенти беруть участь в олімпіадах, складають екзамени тощо. Ті ж, хто не забув священного обов'язку і хотів би в неділю піти до церкви, – не можуть, бо роботодавці змушують їх працювати. Звернення Церков проігноровано тими, від когось залежить вирішення проблеми, – керівниками, підприємцями, ректорами та іншими посадовими особами. Навіть обласні очільники, міські й сільські голови, депутати місцевих рад без вагань під час недільних Богослужінь організують різні заходи, залучаючи до них не тільки вірян, а й священнослужителів.

Тому о. Віталій запропонував звернутися до голови облдержадміністрації М. Романюка та голови Луцької міськради Б. Шибі з проханням усебічно вивчити причини масових порушень права християн на належне

святкування неділі й подати відповідні пропозиції щодо врегулювання цієї проблеми. ВРЦ вирішила, що робоча група попрацює над цим питанням.

Звернення Волинської ради Церков щодо вирішення проблеми абортів

Шановні Миколо Ярославовичу та Анатолію Петровичу! Волинська рада Церков, усвідомлюючи відповідальність перед Богом і народом, прагне звернути вашу увагу на гостру проблему, яка існує в нашому суспільстві, – аборт. Це питання недостатньо обговорюється, рідко висвітлюється в засобах масової інформації, де іноді з'являються лише короткі відомості про такі факти. Натомість широко рекламуються різного роду контрацептивні засоби, тим самим спонукаючи молодь до непорядкованого статевого життя.

Священне Писання навчає нас про надзвичайну цінність життя людини, створеної Богом, за яку Христос страждав і прийняв смерть на хресті. Тому з усією відповідальністю заявляємо: аборт – це вбивство, тяжкий гріх проти Бога і людини. У Законі Божому чітко написано: «Не вбивай!» (Вих. 20:13). Аборт на всіх стадіях вагітності жінки та розвитку плоду є навмисним, свідомим припиненням життя людини, тобто вбивством.

Пошана недоторканності людського життя, гідності людини, соціальний і правовий захист подружжя та сім'ї – все це повинно стати не лише прописаною статтею законодавства, а й відповідним дотриманням цих конституційних гарантій, щоденно

нормою в житті нашого суспільства.

Останнім часом керівництвом нашої держави чиняться спроби більше приділити увагу інституту материнства та дитинства. Водночас чинне законодавство не забороняє вбивство ненароджених дітей – майбутніх громадян України. Це призвело до того, що кількість абортів в Україні значно перевищує кількість пологів.

Зважаючи на вищезазначене, Волинська рада Церков звертається до вас з наполегливим проханням:

1) підтримати нашу ініціативу щодо заборони на законодавчому рівні штучного переривання вагітності на всіх стадіях розвитку плоду;

2) підтримати нашу ініціативу щодо запровадження кримінальної відповідальності за вчинення абортів – як для медичних працівників, які його проводять, так і для осіб, які зважаються на такий крок або примушують до цього інших;

3) сприяти розробці системи інформаційно-профілактичних та інших заходів, спрямованих на подолання цієї суспільної проблеми.

Пропонуємо обласній державній адміністрації та обласній раді спільно з Волинською радою Церков проголосити в області 2009 рік Роком без абортів та розробити низку духовно-просвітницьких заходів щодо їх заборони, а також 1 червня 2009 року, в Міжнародний день захисту дітей, провести в Луцьку та області акцію проти абортів.

Сподіваючись на ваше розуміння та підтримку, просимо Бога, щоб благословив усіх нас!

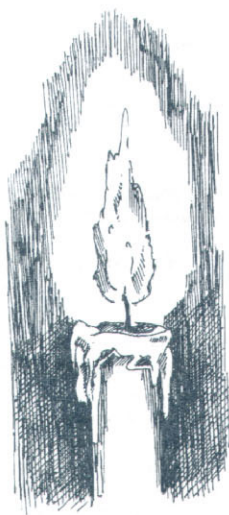
ЗВ'ЯЗОК ЧАСІВ

СТРІТЕНСЬКА СВІЧКА 1944-ГО

То було 65 років тому. Тривала війна. Лінія фронту невпинно просувалася зі сходу на захід. Налякані стрімким і, мабуть, несподіваним для них наступом Червоної армії вже на території нашої області, тиллові служби гітлерівців спішно залишили Горохів. А горохівчани зійшлися до церкви, бо якраз було свято – Стрітєння Господнє. Разом з подружжями до церкви пішла і я.

Тривала Служба Божа. Ми чекали на вихід нашого духовного наставника зі святым Причастям. І раптом – стрілянина надворі. Як з'ясувалося потім, гітлерівці, що отримали, повернулися в місто. Але протягом кількох хвилин ніхто цього ще не знав. Чуючи постріли, боялися навіть визирнути з храму.

Стрілянина вщухла. Через якийсь час відчинилися Царські Врата, але замість священника

вийшли озброєні есесівці. Разом зі священником усіх, хто був, вигнали на церковний двір, оточений кільцем автоматників, і чоловіків та жінок, і старих та малих, – усіх зібрали в колону, погнали до кладовища. Ми зрозуміли, що ведуть на розстріл. Проте кладовище колона минула. Підкоряючись наказам конвоїрів, посунула до старого млина. Біля нього стояв великий єврейський будинок, господарів якого разом з іншими горохівськими євреями окупанти розстріляли раніше. У цей дім і загнали есесівці прикладами всіх чоловіків, які були в колоні. Жінки та діти, оточені автоматниками, залишилися надворі. Плакали, звертали свої благання до Бога.

У цей час і під'їхав до місця події горохівський адвокат пан Савчук, який добре володів німецькою мовою. Після розмови з ним

офіцер-есесівець заявив: якщо в місті буде знайдено хоч одного вбитого німця, – усіх затриманих розстріляють. Якщо ні – відпустять. Ми так і стояли, оточені автоматниками. Дивились в очі смерті і ждали, доки окупанти проведуть перевірку вулиць. Сподівалися на милість Господню.

Нарешті, вислухавши повідомлення своїх підлеглих, офіцер наказав священникові повертатися з усіма людьми до церкви і продовжувати Службу.

...Кожного разу після того іду на це свято до Сповіді. Переконана, що тоді, на Стрітєння 1944-го, ми залишилися живими виключно з волі Божої, і що лише віра в Єдиного Бога, посіявши в людських серцях любов і прощення, перемаже жорстокість, насильство, зло.

Про це мені нагадує і стрітенська свічка, котру освятила 65 років тому і зберігаю досі.

**Зі спогадів Віри ВОДНИЦЬКОЇ записав
протоієрей Андрій СИДОР, горохівський декан,
настоятель парафії Вознесіння Господнього в Горохові
Малюнок Олеси ЛІЦЕВИЧ**

РАДИМО ПРИДБАТИ

ІДИ, ІДИ, НЕ БІЙСЯ...

З'явилася друком брошура «Перші кроки до храму»
– для православних християн-початківців

Добре тим, кого бабуся змаленьку навчила, як складати пальці, щоб перехреститися, і коли саме перехреститися, і як приклястися до ікони, і як по-церковному привітатися, і взагалі – як поводитись у Божому домі.

Але не всі мали церковне дитинство. Хтось вірив у душі, але не міг ходити до церкви, бо займав певну посаду, або не було храму в цілій окрузі, або мав якісь інші складні життєві обставини. Тепер храмів багато, усі вони відкриті, ходять до церкви старі й малі, багаті й незаможні, чоловіки й жінки, високоосвічені й не дуже...

Проте не всі ходять, хто хотів би ходити. Дехто не може переступити через якийсь психологічний бар'єр, адже бракує найпростіших знань: як приготуватися до церкви, як підійти до неї, як поводитися в ній і як із неї вийти. Звідкі про це довідатися? У старенької сусідки? Гордість не дозволяє. Із літератури? Нема під рукою. Так, Київський Патріархат видрукував і поширив понад сто тисяч примірників «Закону Божого», але на всіх не вистачило, та й занадто товста ця книга для початківців...

Тож видавничий відділ «Ключі» Волинської єпархії випустив у світ брошуру-порадник «Перші кроки до храму». Вона складається з таких невеличких розділів: «Отже, збираєтесь на відправу», «Підходимо до святині», «Свічки», «Молитва за ближніх», «Необхідна література», «Шанування святих речей», «Де стояти, як поводитись», «Під час відправи», «Спілкування зі священником», «Православний етикет». Є й рисунки з поясненнями: як складати пальці для хресного знамення, як складати руки для благословення і таке інше. Брошуру написано простою мовою, зрозумілою всім читачам – від Волині до Криму, старшокласникам і професорам.

Придбайте «Перші кроки до храму» – може, собі, а може, рідним чи близьким. Нехай із цього видання розпочнеться чиясь дорога до Церкви, до Царства Небесного...

ОФІЦІЙНО

Священника Степана Цапа призначено настоятелем парафії Апостола, першомученика й архидиякона Стефана в с. Заріччя Володимирського райдек. (указ № 113 від 12 грудня 2008 р.).

Священника Миколу Фалюша призначено кліриком парафії Великомученика Димитрія Солунського в Ковелі (указ № 114 від 16 грудня 2008 р.).

Священника Анатолія Корнійчука призначено настоятелем парафії Великомученика Димитрія Солунського в с. Валер'янівка Рожищенського дек. (указ № 115 від 18 грудня 2008 р.).

Священника Ореста Піджарка призначено кліриком парафії Покрови Пресвятої Богородиці в Нововолинську (указ № 117 від 22 грудня 2008 р.).

Священника Юрія Пушкаря звільнено від обов'язків настоятеля парафії Архистратига Михаїла в Шацьку із зарахуванням поза штат єпархії (указ № 119 від 23 грудня 2008 р.), а священника Андрія Бойка зараховано в клір єпархії і призначено на цю посаду (указ № 120 від 23 грудня 2008 р.).

Священника Володимира Левицького призначено настоятелем парафії Рівноапостольної княгині Ольги і кліриком собору Покрови Пресвятої Богородиці в Ківерцях (указ № 1 від 5 січня 2009 р.).

Ірину Олійник тимчасово призначено завідуючою складом Управління єпархії (указ № 4 від 21 січня 2009 р.).

ВІТАННЯ

Многії літа!

22 січня Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет підніс до сану архієпископа керуючого нашою єпархією єпископа Луцького і Волинського Михаїла. Як зазначено на офіційному сайті Київського Патріархату cerkva.info, високої нагороди нашого архієрея удостоєно з нагоди 80-річчя Предстоятеля Церкви. Отже, відтепер титул владики Михаїла – архієпископ Луцький і Волинський. Відповідно, звертання до ієрарха в архієпископському сані – Ваше Високопреосвященство або Високопреосвященнійший владику.

У свою чергу архієпископ Михаїл привітав із ювілеєм Святійшого. До цих вітань долучились й інші представники нашої єпархії – священники, миряни, зокрема, головна координаторка паломницької служби Лариса Савчук. Вона подарувала ікони

Віфлємських немовлят-мучеників (автори – Олена Звягінцева, Іванна і Ксенія Дацюк) з частинкою їх мощей.

З березня канцлер нашої єпархії, настоятель парафії Великомученика Юрія Переможця в Луцьку та викладач Волинської духовної семінарії протоієрей Микола Цап відзначає своє 40-річчя.

Висвяти

Дияконів Володимира Левицького й Ореста Піджарка висвячено (17 і 21 грудня) на священників.

Нагороди

Священника Василя Кравця, настоятеля парафії Преподобної Параскеви Сербської в с. Затурці Локачинського дек., 5 січня нагороджено золотим наперсним хрестом.

Ювілеї

Священнику Олегові Дубенському, настоятелю парафії Великомученика Димитрія Солунського в с. Муравище Ківерецького дек., 23 березня – 35 років;

протоієрею Михайлові Янкевичу, настоятелю парафії Всіх українських святих у с. Струмівка Луцького райдек., 12 березня – 30 років;

священнику Артемові Кованському, настоятелю парафії Успіння Пресвятої Богородиці в с. Духче Рожищенського дек., 5 березня – 25 років;

протоієрею Василеві Мавдрику, настоятелю парафії Архистратига Михаїла в с. Руснів і Казанської ікони Божої Матері в с. Бубнів Володимирського райдек., 1 березня – 40 років;

священнику Михайлові Мацюку, настоятелю парафії Покрови Пресвятої Бо-

городиці в с. Перемиль Горохівського дек., 12 березня – 15 років священничого служіння;

священнику Тарасові Свистовичу, настоятелю парафії Святої Трійці в Любомлі, 14 березня – 5 років священничого служіння;

священнику Назарові Бабю, капеланові обласної клінічної лікарні та настоятелю її каплиці Великомученика і цілителя Пантелеймона, 28 березня – 5 років священничого служіння.

Щиросердечно вітаємо Патріарха Філарета, архієпископа Михаїла, протоієрея Миколу Цапа та всіх вищезазначених священнослужителів! Божого благословення на многії літа, рясної Господньої благодаті, міцного духовного й тілесного здоров'я та всіляких гараздів!

ОГОЛОШЕННЯ

Якщо Ви бажаєте отримати відповіді на запитання, практичні поради з християнського життя, почути змістовне тлумачення Біблії, – запрошуємо в нижній храм кафедрального собору Святої Трійці на духовні заняття священника Андрія Ротченкова. Початок о 15 годині щонеділі.

• У Луцьку, по просп. Волі, 2, працює єпархіяльний оптово-роздрібний склад-магазин. Тут можна придбати всю церковну утвар, ікони, священничий одяг, богослужбову та іншу

духовну літературу тощо. Магазин працює в понеділок–п'ятницю з 10-ї до 18-ї год., в суботу – з 10-ї до 15-ї год. Обідня перерва з 13-ї до 14-ї. За довідками звертатися до Богдана Тишкевича, тел. (066) 217-25-58.

• Виконуємо реставрацію та розпис храмів, а також реставрацію, позолоту, посріблення євхаристійних наборів: чаш, дискосів, лжиць та іншого церковного начиння. Тел. (050) 660-53-19.

ПАЛОМНИЦТВА

14 лютого – до святинь Львова. Зголошуватися до 13 лютого. Виїзд о 6.30. Повернення – о 23.00. Вартість поїздки 80 грн.

21 лютого – до святинь Рівненщини: монастир у Дермані (п'ять чудотворних ікон і цілюще джерело) – собор в Острозі (мироточива ікона) – монастир у Межиріччі (чудотворна ікона) – джерело Св. Миколая в Гільчі – монастир у Городку (чудотворна ікона, частинка гробу Богородиці). Зго-

лошуватися до 20 лютого. Виїзд о 6.30. Повернення – о 23.00. Вартість поїздки 55 грн.

27 лютого – до Тростянецької чудотворної ікони Божої Матері (с. Тростянець Ківерецького деканату). Зголошуватися до 26 лютого. Виїзд о 18.00. Повернення – о 21.00. Вартість поїздки 20 грн.

8 березня – до почаївських святинь: Почаївська лавра – монастир Святого Духа (колишній лаврський скит) – монаше

кладовище – джерело Праведної Анни. Зголошуватися до 7 березня. Виїзд о 6.30. Повернення – о 19.00. Вартість поїздки 50 грн.

14 березня – до святинь Києва: Печерська лавра – Введенський монастир – Видубицький монастир – Іонівський монастир – Михайлівський Золотоверхий монастир – Володимирський собор (Патріарша Служба). Зголошуватися до 12 березня. Виїзд 13 березня о 23.30. Повернення –

14 березня о 23.30. Вартість поїздки 150 грн.

Виїзд на всі прощі – від Свято-Троїцького собору в Луцьку.

Плануються паломництва на Святу Землю (Ізраїль) і до святинь Грузії.

Докладніша інформація та реєстрація – у паломницькій службі єпархії (головна координаторка Лариса Савчук) за тел. (0332) 71-83-77.

Шановні читачі, дорогі брати і сестри! Не використовуйте наш часопис у господарських цілях. Якщо газета Вам уже не потрібна – передайте її ближнім або в бібліотеку

ВОЛИНСЬКІ ЕПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ
Часопис Волинської єпархії Київського Патріархату
Передплатний індекс 91241
Засновник і видавець –
Управління Волинської єпархії Української
Православної Церкви Київського Патріархату.
www.pravoslavja.lutsk.ua
Адреса редакції: 43025 м. Луцьк,
Градний узвіз, 1. Тел./факс: (0332) 72-21-82
pres-sluzhba@ukr.net

Свідоцтво про державну реєстрацію:
ВЛ №219 від 03.08.2004 р.
Віддруковано в МП «Зоря»
м. Луцьк, просп. Волі, 2, тел.: 8 (03322) 4-60-38
Наклад 4000 пр. Ціна за домовленістю.
Зам. № 72 від 10.02.2009 р.

Головний редактор Андрій ГНАТЮК
Редакція:
протоієрей Віталій СОБКО (заст. головного редактора), ієромонах Константин (Марченко), священник Андрій РОТЧЕНКОВ (редактор дитячої сторінки), Віктор ГРЕБЕНЮК (літературний редактор і коректор), Віктор НУМЕРЖИЦЬКИЙ (верстка, ТЗОВ «ІНЦІАЛ»), Галина МЕЛЬНИК (набір).
При використанні матеріалів часопису для публікації в інших ЗМІ посилання на нього обов'язкове. Редакція не завжди поділяє позиції авторів публікацій, які несуть відповідальність за достовірність поданої інформації, та залишає за собою право редагувати матеріали або не друкувати їх зовсім. Рукописи не рецензуються і не повертаються, листування з читачами – тільки на сторінках газети.